UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

26 päivänä syyskuuta 2014*

Julkiset palveluhankinnat — Tarjouspyyntömenettely — Matkustajien tilauslentojen ja tilauslentokonepalvelujen tarjoaminen — Ehdokkuuden hylkääminen — Varainhoitoasetuksen 94 artiklan b alakohta — Puolustautumisoikeudet — Varainhoitoasetuksen soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohta — Kumoamiskanne — Kirje, jossa vastataan kantajien pyyntöön — Toimi, joka ei voi olla kanteen kohteena — Päätös sopimuksen antamisesta — Toimi ei koske kantajia suoraan — Tutkimatta jättäminen — Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu

Yhdistetyissä asioissa T-91/12 ja T-280/12,

Flying Holding NV, kotipaikka Wilrijk (Belgia),

Flying Group Lux SA, kotipaikka Luxemburg (Luxemburg),

Flying Service NV, kotipaikka Deurne (Belgia),

edustajinaan asianajajat C. Doutrelepont ja V. Chapoulaud,

kantajina,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi S. Delaude ja D. Calciu, sittemmin Delaude, avustajanaan asianajaja V. Vanden Acker,

vastaajana,

jossa on kyse yhtäältä komission 15.12.2011 ja 17.1.2012 päivättyihin kirjeisiin sisältyvien päätösten, joilla hylättiin kantajien pyyntö saada osallistua rajoitettuun tarjouspyyntömenettelyyn, joka koskee matkustajien tilauslentojen ja tilauslentokonepalvelujen tarjoamista (EUVL 2011/S 192-312059), ja komission 28.2.2012 tekemän päätöksen, jossa todetaan, että hankintasopimus annetaan toiselle yhtiölle, kumoamisvaatimuksesta ja toisaalta vahingonkorvausvaatimuksesta,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. E. Martins Ribeiro sekä tuomarit S. Gervasoni (esittelevä tuomari) ja L. Madise,

kirjaaja: hallintovirkamies S. Spyropoulos,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 28.2.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta

1 Euroopan komissio aloitti Euroopan unionin virallisen lehden lisäosassa (EUVL 2011/S 192-312059) 6.10.2011 julkaistulla hankintailmoituksella tarjouspyyntömenettelyn PMO2/PR/2011/103, joka koskee puitesopimuksen ”Matkustajien tilauslennot ja tilauslentokonepalvelu” tekemistä. Tämän tarjouspyynnön tavoitteena oli valita tilauslentopalvelujen tarjoaja, jonka tehtävänä on tarjota tilauslentokonepalveluja ja taata komission puheenjohtajan ja muiden jäsenten, Euroopan parlamentin puheenjohtajiston, Eurooppa-neuvoston puheenjohtajiston, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan sekä heidän seurueeseensa kuuluvien henkilöiden kuljetukset pääasiassa Euroopan unionin alueella.

2 Kyseistä hankintasopimusta koskevassa hankintailmoituksessa tarkoitettu menettely oli Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25.6.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna (jäljempänä varainhoitoasetus), 91 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja varainhoitoasetuksen soveltamissäännöistä 23.12.2002 annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 (EYVL L 357, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna (jäljempänä soveltamissäännöt), 122 artiklan 2 kohdassa säännelty rajoitettu menettely. Tämä menettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa tarkastetaan, ettei varainhoitoasetuksen 93 ja 94 artiklassa säädettyjä poissulkemisperusteita ole ja että hankintailmoituksessa mainittuja valintaperusteita on noudatettu. Tähän menettelyn ensimmäiseen vaiheeseen voi osallistua kuka tahansa talouden toimija, jota asia kiinnostaa. Toisessa vaiheessa ainoastaan ehdokkaita, jotka täyttävät valintaperusteet eivätkä ole poissulkemista edellyttävässä tilanteessa, pyydetään tekemään tarjous ja heille toimitetaan tätä varten tarjouspyyntöasiakirjat.

3 Asiakirjat ja tiedot, jotka ehdokkaiden oli toimitettava ensimmäisessä vaiheessa todistaakseen teknisen suorituskykynsä, esitetään kilpailuilmoituksen III.2.3 kohdassa seuraavasti:

”Tiedot ja muodollisuudet, joiden perusteella arvioidaan vaatimusten täyttymistä:

– –

* Varmuus ja turvallisuus:

Hakijan on toimitettava hakemuksen hylkäämisen uhalla seuraavat asiakirjat:

— jäljennös yhtiön toimintakäsikirjan yleisiä määräyksiä koskevasta A-osasta,

— kuvaus hätätilanteita koskevasta suunnitelmasta, lentoturvallisuusohjelmasta ja turvallisuusohjelmasta,

— lentokelpoisuudesta ja lentokoneiden ylläpidosta vastaavan elimen (vastaavien elinten) täydelliset tiedot.

1.1.2007 alkaen tämän hankintailmoituksen julkaisemiseen saakka kestävän ajanjakson osalta:

— kattava luettelo tarjoajan käytössä olevia lentokoneita koskevista vakavista onnettomuuksista ja vaaratilanteista, asianmukaiset toimivaltaisen viranomaisten raportit ja onnettomuuksien todennäköisiä syitä koskevat päätelmät,

— toimivaltaisen viranomaisten (pakollinen) tai kolmansien osapuolten (valinnainen) vuosittaisia varmuus- ja turvallisuustarkastuksia koskevat raportit sekä yhteenveto niiden tuloksista ja niiden perusteella toteutetuista toimista,

— maininta siitä, että kaikki tarkastukset on suoritettu direktiivin 2004/36/EY (ulkomaisten ilma-alusten turvallisuuden arviointi, SAFA) mukaisesti.

– –”

4 Flying Holding NV esitti kahden tytäryhtiönsä, Flying Group Lux SA:n ja Flying Service NV:n (jäljempänä yhdessä kantajat), nimissä 7.11.2011 pyynnön saada osallistua kyseessä olevaan rajoitettuun menettelyyn.

5 Komissio pyysi 18.11.2011 kantajia toimittamaan sille lisätietoja erityisesti niiden teknisestä suorituskyvystä. Kantajat vastasivat komissiolle 28.11.2011 toimittaen sille useita asiakirjoja.

6 Komissio pyysi 2.12.2011 uusia lisätietoja kantajilta ja muistutti, että hankintailmoituksessa niitä pyydettiin toimittamaan ehdokkuuden hylkäämisen uhalla lentokoneiden huollosta vastaavan elimen tai elinten täydelliset yhteystiedot ja Flying Group Luxin osalta sen ERP (hätätilanteita koskeva suunnitelma) ja vuotuiset turvallisuus- ja turvaamistarkastuskertomukset.

7 Kantajat lähettivät 6.12.2011 komissiolle uusia asiakirjoja täsmentäen, että ne toimittivat vuotuisen turvallisuus- ja turvaamistarkastuskertomuksen yksinomaan vuodelta 2011, sillä Flying Group Lux oli perustettu vasta vuoden 2008 lopussa eivätkä Luxemburgin siviili-ilmailuviranomaiset olleet laatineet vuotuista turvallisuus- ja turvaamistarkastuskertomusta vuosilta 2009 ja 2010.

8 Komissiolle 12.12.2011 osoitetulla kirjeellä, jolla vastattiin komission 8.12.2011 lähettämään sähköpostiviestiin, Luxemburgin siviili-ilmailuhallinto totesi toteuttaneensa useita tarkastuksia Flying Group Luxissa, joista useat ovat yleistarkastuksia, myöntääkseen lentoliikenteen harjoittajan toimiluvan (Air Officer’s Certification, jäljempänä toimilupa) ja uusiakseen sen vuosina 2009, 2010 ja 2011.

9 Komissio ilmoitti kantajille 15.12.2011, että niiden hakemus saada osallistua rajoitettuun menettelyyn hylätään. Komissio katsoi, ettei niiden ehdokashakemus ollut ”täsmällinen, vilpitön ja täydellinen”. Kantajat eivät nimittäin olleet toimittaneet kaikkia hankintailmoituksessa otsikon ”Varmuus ja turvallisuus” alla vaadittuja asiakirjoja, vaikka komissiolle oli ilmoitettu siitä, että Flying Group Luxia koskevia turvallisuus- ja turvaamistarkastuksia oli toteutettu vuosina 2009 ja 2010. Ilmoitettiin myös, että arviointilautakunta oli päättänyt hylätä kantajien hakemuksen varainhoitoasetuksen 94 artiklan b alakohdan nojalla, jossa säädetään, että hankintamenettelyn ulkopuolelle suljetaan ehdokas, joka kyseisen hankintamenettelyn yhteydessä on syyllistynyt väärien tietojen antamiseen ilmoittaessaan hankintaviranomaiselle hankintamenettelyyn osallistumista varten vaadittuja tietoja tai ei ole toimittanut vaadittuja tietoja.

10 Komissiolle 20.12.2011 lähettämällään kirjeellä kantajat selittivät sen, etteivät ne toimittaneet pyydettyjä kertomuksia vuosilta 2009 ja 2010, johtuvan siitä, että ne olivat ymmärtäneet hankintailmoituksessa tarkoitettavan erityisiä turvallisuus- ja turvaamistarkastuksia eikä yleisiä tarkastuksia, joihin sisältyi turvallisuuteen ja turvaamiseen liittyvä osa ja jotka olivat ainoita, joita Luxemburgin siviili-ilmailuviranomaiset olivat toteuttaneet nyt käsiteltävässä asiassa. Ne vetosivat lisäksi siihen, että vuoden 2011 alussa oli otettu käyttöön uusi tietokanta, johon ei ollut sisällytetty vuosien 2009 ja 2010 tietoja, mikä antaa aiheen ajatella, ettei niitä ole olemassa. Ne totesivat toimittaneensa seuraavat yleiset tarkastuskertomukset: toimilupaa edeltävä tarkastuskertomus vuodelta 2009, ”AOC Continuous Oversight Audit” (toimiluvan jatkuvan valvonnan tarkastuskertomus) vuodelta 2010 ja ”toimiluvan jatkuvan valvonnan” tarkastuskertomus vuodelta 2011.

11 Komissio vahvisti 17.1.2012 päätöksensä hylätä kantajien ehdokkuus. Se totesi, ettei toimitettavista asiakirjoista ollut minkäänlaista epäselvyyttä.

12 Kantajat ilmoittivat komissiolle 18.1.2012 aikomuksestaan nostaa kanne tästä päätöksestä unionin yleisessä tuomioistuimessa ja ilmoittivat toimittavansa ”lähipäivinä” todisteet siitä, ettei Flying Group Luxin osalta vaadittuja kertomuksia ollut saatavilla, sillä toimivaltainen viranomainen, Luxemburgin siviili-ilmailuhallinto, ei ollut laatinut niitä.

13 Luxemburgin siviili-ilmailuhallinto kirjoitti 25.1.2012 Flying Group Luxille seuraavaa:

”[Luxemburgin siviili-ilmailuhallinto] halusi selittää, että toimilupaa edeltävät yleiset tarkastuskertomukset sekä toimiluvan uusimistarkastusta koskevat kertomukset sisälsivät osiot ’Quality system’, ’flight safety management’ ja ’security (sûreté)’. Lisäksi vuodesta 2012 lähtien [Luxemburgin] siviili-ilmailuhallinto toteuttaa myös erikoistuneempia tarkastuksia, kuten turvallisuuteen kohdistuvia tarkastuksia, joista on sovittu viranomaisen ja toimijoiden välisessä vuotuisessa tarkastusohjelmassa.”

14 Luxemburgin siviili-ilmailuhallinto lähetti samana päivänä komissiolle samansisältöisen kirjeen todeten lisäksi täsmentäneensä Flying Group Luxille 12.2.2010 päivätyllä kirjeellä, josta se liitti kopion komissiolle lähettämäänsä kirjeeseen, toteutettujen tarkastusten alaa.

15 Rajoitetun menettelyn ensimmäisen vaiheen päätyttyä ainoastaan yhtä ehdokasta, Abelag Aviation NV:tä, pyydettiin tekemään tarjous. Tämän tarjouksen analysoimisen jälkeen sopimus annettiin sille 28.2.2012. Ratkaisuilmoitus julkaistiin 28.4.2012 Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL S 83-135396, s. 101).

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

16 Kantajat nostivat käsiteltävänä olevat kanteet unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 23.2. ja 28.6.2012 toimittamillaan kannekirjelmillä.

17 Asiat T-91/12 ja T-280/12 yhdistettiin suullista käsittelyä ja tuomiota varten kahdeksannen jaoston puheenjohtajan 4.9.2012 antamalla määräyksellä.

18 Kun unionin yleisen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin, esittelevä tuomari nimettiin toiseen jaostoon, jolle tämä asia näin ollen siirrettiin.

19 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella unionin yleinen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn ja esitti prosessinjohtotoimena kantajille ja komissiolle yhden kysymyksen, johon pyydettiin vastaamaan suullisesti istunnossa.

20 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kirjalliseen kysymykseen ja suullisiin kysymyksiin kuultiin 28.2.2014 pidetyssä istunnossa.

21 Asiassa T-91/12 kantajat vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin

— kumoaa komission 15.12.2011 ja 17.1.2012 päivättyihin kirjeisiin sisältyvät päätökset, joilla hylättiin kantajien ehdokkuus kyseessä olevaa hankintasopimusta koskevan rajoitetun tarjouspyyntömenettelyn yhteydessä

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

22 Komissio vaatii tässä asiassa, että unionin yleinen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

23 Asiassa T-280/12 kantajat vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin

— kumoaa 28.2.2012 tehdyn komission päätöksen antaa kyseessä oleva hankintasopimus toiselle yhtiölle

— velvoittaa komission maksamaan niille 1 014 400 euron suuruinen vahingonkorvaus lisättynä 2,9 prosentin koroilla asiassa annettavan tuomion julistamispäivään saakka sekä 3 prosentin viivästyskorolla kyseisestä päivästä siihen saakka, kunnes summa on maksettu täysimääräisesti

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

24 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta tai toissijaisesti hylkää sen perusteettomana

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

25 Kantajat vaativat yhtäältä komission 15.12.2011 tekemän päätöksen, jolla hylättiin niiden ehdokkuus kyseisen tarjouspyyntömenettelyn yhteydessä, päätöksen, jonka väitetään sisältyvän komission 17.1.2012 päivättyyn kirjeeseen, jossa vahvistetaan tämä hylkääminen, ja komission 28.2.2012 tekemän päätöksen, jolla annetaan hankintasopimus toiselle yhtiölle, kumoamista ja toisaalta vahingonkorvauksen maksamista.

A *Kumoamisvaatimukset (asiat T-91/12 ja T-280/12)*

1. *Komission 15.12.2011 tekemän päätöksen ja päätöksen, jonka väitetään sisältyvän komission 17.1.2012 päivättyyn kirjeeseen, kumoamisvaatimukset (asia T-91/12)*

a) Komission 15.12.2011 tekemän päätöksen kumoamisvaatimus

26 Kantajat väittävät, että tehdessään päätöksensä 15.12.2011 komissio ensinnäkin rikkoi soveltamissääntöjen 135 artiklan 5 kohtaa ja varainhoitoasetuksen 89 artiklan 1 kohtaa, toiseksi loukkasi niiden puolustautumisoikeuksia ja hyvän hallinnon periaatetta sekä rikkoi soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohtaa ja kolmanneksi loukkasi suhteellisuusperiaatetta.

Kanneperuste, jonka mukaan varainhoitoasetuksen 89 artiklan 1 kohtaa ja soveltamissääntöjen 135 artiklan 5 kohtaa on rikottu

27 Kantajat väittävät, että kun komissio vaati Luxemburgin viranomaisten laatimien asiakirjojen toimittamista, se rikkoi soveltamissääntöjen 135 artiklaa, kun se vaati sellaisten tietojen toimittamista, jotka menevät hankintasopimuksen kohdetta pidemmälle, ottamatta huomioon talouden toimijoiden oikeutettuja intressejä. Komissio rikkoi näin ollen myös varainhoitoasetuksen 89 artiklaa, jossa edellytetään avoimuuden periaatteen, suhteellisuusperiaatteen, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja syrjintäkiellon periaatteen kunnioittamista.

28 Kun kyse on tämän kanneperusteen ensimmäisestä osasta, jonka mukaan komissio rikkoi soveltamissääntöjen 135 artiklan 5 kohtaa, on muistutettava, että tässä säännöksessä säädetään seuraavaa:

”Hankintaviranomaisen pyytämät tiedot ehdokkaan tai tarjoajan vakavaraisuudesta ja luottokelpoisuudesta, teknisestä suorituskyvystä ja ammatillisesta pätevyydestä sekä 2 kohdan mukaiset suorituskykyä koskevat vähimmäisvaatimukset on suhteutettava hankinnan kohteeseen, ja tällöin on otettava huomioon taloudellisten toimijoiden oikeutettu tarve suojella muun muassa yrityksen teknisiä ja liikesalaisuuksia.”

29 Nyt käsiteltävässä asiassa komissio todellakin vaati Flying Group Luxin osalta Luxemburgin siviili-ilmailuhallinnon laatimien vuosittaisten turvallisuus- ja turvaamistarkastuskertomusten toimittamista (ks. edellä 6 ja 7 kohta).

30 On kuitenkin todettava yhtäältä, että hankintailmoituksen II.1.2 kohdan mukaan suurin osa lennoista lähtisi Brysselistä (Belgia), mutta osa myös muista kaupungeista, kuten Luxemburgista (Luxemburg), joka myös on unionin toimielinten sijaintipaikka, ja toisaalta, että ehdokasyhtiö Flying Group Luxin kotipaikka on Luxemburg.

31 Näissä olosuhteissa Luxemburgin viranomaisten laatimien asiakirjojen vaatiminen ei ylitä hankintasopimuksen vaatimuksia eikä ole kyseisen toimijan – joka ei olisi voinut edes asettua ehdokkaaksi toimittamatta tällaisia asiakirjoja – intressien vastaista.

32 Tämän kanneperusteen toisesta osasta, jonka mukaan komissio rikkoi varainhoitoasetuksen 89 artiklan 1 kohtaa, jossa edellytetään avoimuuden periaatteen, suhteellisuusperiaatteen, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja syrjintäkiellon periaatteen kunnioittamista, on riittävää todeta, että kantajat ainoastaan johtavat tämän rikkomisen soveltamissääntöjen 135 artiklan 5 kohdan rikkomisesta eivätkä esitä yhtäkään erityistä perustetta tämän väitteen tueksi.

33 Kanneperuste, jonka mukaan varainhoitoasetuksen 89 artiklan 1 kohtaa ja soveltamissääntöjen 135 artiklan 5 kohtaa on rikottu, on tämän vuoksi hylättävä.

Kanneperusteet, joiden mukaan kantajien puolustautumisoikeuksia ja hyvän hallinnon periaatetta on loukattu sekä soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohtaa on rikottu

34 Näillä kanneperusteilla kantajat arvostelevat komissiota lähinnä siksi, että se otti yhteyttä Luxemburgin viranomaisiin saadakseen tarpeellisiksi katsomiaan tietoja (soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohdan rikkominen), ja tämän jälkeen tukeutui näihin tietoihin ilmoittamatta niistä kantajille etukäteen ja antamatta kantajille mahdollisuutta ilmoittaa kantansa niiden suhteen (puolustautumisoikeuksien ja hyvän hallinnon periaatteen loukkaaminen). Näin ollen on tutkittava ensimmäiseksi kanneperuste, jonka mukaan soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohtaa on rikottu, ja toiseksi kanneperusteet, joiden mukaan kantajien puolustautumisoikeuksia ja hyvän hallinnon periaatetta on loukattu.

– Kanneperuste, jonka mukaan soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohtaa on rikottu

35 Kantajat väittävät vastauskirjelmässään, että komissio rikkoi soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohtaa, kun se otti yhteyttä suoraan Luxemburgin viranomaisiin saadakseen tarpeellisiksi katsomiaan tietoja. Niiden mukaan Luxemburgin siviili-ilmailuhallinto ei ole yksi tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista viranomaisista. Kantajat täsmentävät, että tämä kanneperuste voidaan ottaa tutkittavaksi, koska se perustuu komission vastineessaan esittämiin oikeudellisiin seikkoihin.

36 Aluksi on tutkittava, voidaanko kanneperuste ottaa tutkittavaksi, minkä komissio kiistää.

37 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin.

38 Nyt käsiteltävässä asiassa on kiistatonta yhtäältä, että komissio mainitsi ensimmäisen kerran vastineessaan soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohdan osoittaakseen, että sillä oli oikeus esittää kysymyksiä Luxemburgin siviili-ilmailuviranomaisille tarkistaakseen kantajien toteamuksia, ja toisaalta, että kantajat esittivät ensimmäisen kerran vastauskirjelmässään kyseisen artiklan rikkomista koskevan kanneperusteen.

39 Tästä seuraa, että kantajien kanneperuste perustuu oikeudelliseen seikkaan eli sen, että kyseessä olevia kansallisia viranomaisia konsultoidaan, oikeudelliseen perustaan, ja kyseinen seikka tuli esille tämän käsittelyn aikana. Tämä kanneperuste koskee nimittäin kyseessä olevan säännöksen rikkomista eikä sitä, että kansallisten viranomaisten konsultoiminen olisi lainvastaista. Toisin kuin komissio väittää, nyt käsiteltävässä asiassa merkitystä ei siis ole sillä, että tämä konsultointi on mainittu jo 15.12.2011 päivätyssä kirjeessä, joka on tämän kanteen kohteena.

40 Kanneperuste, jonka mukaan komissio on rikkonut soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohtaa, on näin ollen otettava tutkittavaksi.

41 Tämän kanneperusteen pätevyyden osalta on palautettava mieleen kyseisen säännöksen sanamuoto:

”Epäillessään ehdokkaan tai tarjoajan olevan poissulkemista edellyttävässä tilanteessa hankintaviranomaiset voivat kääntyä 3 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten puoleen saadakseen tarpeellisiksi katsomansa tiedot kyseisestä tilanteesta.”

42 Soveltamissääntöjen 134 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hankintaviranomainen hyväksyy riittäväksi todisteeksi siitä, ettei ehdokas tai tarjoaja, jonka kanssa sopimus aiotaan tehdä, ole missään varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan a, b tai e alakohdassa tarkoitetuista tilanteista, äskettäin annetun rikosrekisteriotteen tai, jollei sellaista ole, asianomaisen koti- tai alkuperämaan oikeus- tai hallintoviranomaisen äskettäin antaman vastaavan asiakirjan, joka osoittaa, että asetetut vaatimukset täyttyvät. Hankintaviranomainen hyväksyy riittäväksi todisteeksi siitä, ettei ehdokas tai tarjoaja ole varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetussa tilanteessa, kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen äskettäin antaman todistuksen.

– –”

43 Kuten kantajat perustellusti väittävät, nyt käsiteltävässä asiassa Luxemburgin siviili-ilmailuhallinto ei ole yksi soveltamissääntöjen 134 artiklan 3 kohdassa, johon saman artiklan 5 kohdassa viitataan, tarkoitetuista viranomaisista. Soveltamissääntöjen 134 artiklan 3 kohdassa, luettuna yhdessä varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan kanssa, viitataan yksinomaan ”oikeus- tai hallintoviranomaiseen”, joka voi antaa rikosrekisteriotteen tai vastaavan asiakirjan (ensimmäinen virke), sekä ”toimivaltaiseen viranomaiseen”, joka antaa todistuksen sosiaaliturvamaksujen maksamisesta tai verojen maksamisesta (toinen virke).

44 Tästä ei kuitenkaan voida päätellä, että soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohtaa olisi rikottu, koska tätä säännöstä ei sovelleta nyt käsiteltävän asian kaltaiseen tilanteeseen, jossa komissio kääntyy kansallisten viranomaisten puoleen tarkistaakseen varainhoitoasetuksen 94 artiklan b alakohdassa säädettyjen poissulkemista edellyttävien tilanteiden olemassaolon.

45 Soveltamissääntöjen 134 artiklan rakenteesta ja sen 5 kohdan sanamuodosta ilmenee nimittäin selvästi, että 5 kohtaa sovelletaan ainoastaan tilanteissa, joissa hankintaviranomaisella on epäilys varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan a, b, d ja e alakohdassa säädettyjen poissulkemista edellyttävien tilanteiden olemassaolosta.

46 Tältä osin on muistutettava, että soveltamissääntöjen 134 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ehdokkaiden ja tarjoajien on annettava asianmukaisesti allekirjoitettu ja päivätty valaehtoinen vakuutus, jonka mukaan niitä ei koske mikään varainhoitoasetuksen 93 tai 94 artiklassa tarkoitetuista tilanteista (ensimmäinen alakohta). Tässä artiklassa säädetään kuitenkin, että tietyissä menettelyissä kaikkien ehdokkaiden on toimitettava 3 kohdassa tarkoitetut asiakirjat (toinen alakohta).

47 Vaikka soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohdassa viitataan yleisesti ”poissulkemista edellyttäviin tilanteisiin”, tässä kohdassa tehdystä viittauksesta saman artiklan 3 kohtaan ja maininnasta, jonka mukaan ”hankintaviranomaiset voivat kääntyä 3 kohdassa tarkoitettujen toimivaltaisten viranomaisten puoleen”, ilmenee näin ollen, että 5 kohta koskee tilannetta, jossa – vaikka ehdokkailla ei ole velvollisuutta toimittaa 3 kohdassa tarkoitettuja todistuksia, jotka liittyvät varainhoitoasetuksen 93 artiklan 1 kohdan a, b, d ja e alakohdassa säädettyihin poissulkemista edellyttäviin tilanteisiin – hankintaviranomainen haluaa kuitenkin varmistua siitä, etteivät nämä ehdokkaat ole jossakin näistä poissulkemista edellyttävistä tilanteista.

48 Siltä osin kuin komissio halusi nyt käsiteltävässä tapauksessa varmistua varainhoitoasetuksen 94 artiklan b alakohdan nojalla – eikä saman asetuksen 93 artiklan 1 kohdan nojalla – siitä, etteivät kantajat ole antaneet virheellisiä tietoja, sen ei tarvinnut noudattaa soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohdan säännöksiä.

49 Tästä seuraa, että soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohdan rikkomista koskeva kanneperuste on hylättävä vaikutuksettomana.

50 Koska kantajat eivät vetoa mihinkään muuhun perusteeseen, jonka vuoksi se, että komissio konsultoi kansallisia viranomaisia, olisi lainvastaista, ei ole myöskään tarpeen tarkistaa, onko kyseiselle konsultoinnille muuta oikeudellista perustaa sovellettavissa säännöksissä tai periaatteissa.

– Kanneperusteet, joiden mukaan puolustautumisoikeuksia ja hyvän hallinnon periaatetta on loukattu

51 Kantajat väittävät, että niiden puolustautumisoikeuksia on loukattu, koska komissio perusteli varainhoitoasetuksen 94 artiklan b alakohdan soveltamista ja näin ollen niiden ehdokkuuden hylkäämistä vetoamalla Luxemburgin viranomaisilta saatuihin tietoihin, joista ei ole ilmoitettu kantajille, jotta ne voisivat esittää niistä huomautuksensa ennen 15.12.2011 tehdyn päätöksen tekemistä.

52 Kantajat väittävät, että kun komissio teki päätöksen 15.12.2011 antamatta niille mahdollisuutta ilmaista kantaansa Luxemburgin viranomaisilta saaduista tiedoista, se loukkasi myös hyvän hallinnon periaatetta.

53 Istunnossa komissio riitautti kanneperusteen, jonka mukaan kantajien puolustautumisoikeuksia on loukattu, sovellettavuuden nyt käsiteltävään asiaan. Komissio väitti noudattaneensa kaikkia julkisia hankintoja koskevia säännöksiä eikä yhdessäkään näistä säännöksistä velvoitettu sitä kuulemaan kantajia ennen nyt käsiteltävässä asiassa riitautetun kaltaisen päätöksen tekemistä.

54 Tältä osin on muistutettava vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, jonka mukaan puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen missä tahansa menettelyssä, jota käydään tiettyä henkilöä vastaan ja joka voi päättyä tälle vastaiseen toimeen, on unionin oikeuden perustavanlaatuinen periaate, jota on noudatettava, vaikka tästä menettelystä ei olisi annettu mitään määräyksiä, koskipa tällainen menettely esimerkiksi Euroopan sosiaalirahaston taloudellisen tuen keskeyttämistä, alentamista tai poistamista (tuomio

24.10.1996, komissio v. Lisrestal ym., C-32/95 P, Kok., EU:C:1996:402, 21 kohta), komission jäsenen eläkeoikeuksien lakkaamista (tuomio 11.7.2006, komissio v. Cresson, C-432/04, Kok., EU:C:2006:455, 104 kohta) tai kasvinsuojeluaineille myönnettävää lupaa (tuomio 9.9.2008, Bayer CropScience ym. v. komissio, T-75/06, Kok., EU:T:2008:317, 130 kohta).

55 Niinpä se seikka, ettei missään varainhoitoasetuksen tai soveltamissääntöjen säännöksessä säädetä puolustautumisoikeuksien noudattamisesta nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, ei sellaisenaan merkitse, ettei tätä taattaisi puolustautumisoikeuksien kunnioittamista koskevan yleisen periaatteen nojalla.

56 Komissio kiisti kuitenkin myös istunnossa tämän yleisen periaatteen sovellettavuuden nyt käsiteltävässä asiassa sillä perusteella, että – toisin kuin edellä mainitussa oikeuskäytännössä kyseessä olleita tapauksia – 15.12.2011 tehtyä päätöstä ei voida luokitella seuraamuspäätökseksi.

57 Tältä osin voidaan katsoa – toisin kuin komissio väittää – että 15.12.2011 tehdyllä päätöksellä määrättiin kantajille seuraamus.

58 Tämä päätös perustuu nimittäin ainakin osittain – kuten sen sanamuodosta ilmenee ja minkä komissio vahvisti istunnossa – varainhoitoasetuksen 94 artiklan b alakohtaan, jonka nojalla hankintamenettelyn ulkopuolelle suljetaan ehdokas tai tarjoaja, joka kyseisen hankintamenettelyn yhteydessä on ”syyllistynyt” väärien tietojen antamiseen ilmoittaessaan hankintaviranomaiselle hankintamenettelyyn osallistumista varten vaadittuja tietoja tai ei ole toimittanut vaadittuja tietoja.

59 Niinpä 15.12.2011 tehdyllä päätöksellä ei pelkästään hylätä kantajien ehdokkuutta kyseessä olevaan hankintamenettelyyn. Sillä suljetaan kantajat välittömästi hankintamenettelyn ulkopuolelle ilman, että niiden osalta tutkittaisiin muita ehdokkuuksien arviointiperusteita, sillä perusteella, että ne ovat syyllistyneet väärien tietojen antamiseen. Komissio nimittäin selittää siinä, että se on saanut tiedon, että – toisin kuin kantajat ovat ilmoittaneet – toimivaltaiset viranomaiset olivat toteuttaneet vuosina 2009 ja 2010 vuotuiset turvallisuus- ja turvaamistarkastukset, eikä niiden hakemus näin ollen ollut ”täsmällinen ja vilpitön”, minkä vuoksi varainhoitoasetuksen 94 artiklan b alakohtaa oli sovellettava.

60 Oikeuskäytännössä on kuitenkin todettu, että tietynlaiset toimenpiteet, kuten unionin tukien väliaikainen epääminen talouden toimijalta totuudenvastaisten ilmoitusten vuoksi, voidaan luokitella hallinnollisiksi seuraamuksiksi. Tässä oikeuskäytännössä todetaan, että unionin tukijärjestelmässä, jossa tuen myöntämisen edellytyksenä on välttämättä oltava, että sen saaja antaa kaikki takeet nuhteettomuudestaan ja luotettavuudestaan, näiden vaatimusten noudattamatta jättämisen vuoksi määrätty seuraamus, vaikka se ei ole luonteeltaan rikosoikeudellinen, on kuitenkin erityinen hallinnollinen keino, joka kuuluu tukijärjestelmään sen erottamattomana osana ja jonka tarkoituksena on varmistaa unionin julkisten varojen moitteeton varainhoito (ks. vastaavasti tuomio 5.6.2012, Bonda, C-489/10, Kok., EU:C:2012:319, 28–30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

61 Samoin kuin näissä unionin tukijärjestelmissä, unionin toimielinten tekemiä julkisia hankintasopimuksia sääntelevissä varainhoitoasetuksen 93 ja 94 artiklassa on mainittu eri tilanteita, joissa osallistuminen näihin hankintasopimusten tekomenettelyihin tai hankintasopimuksen antaminen voidaan sulkea pois sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi, petosten ja lahjonnan torjumiseksi sekä moitteettoman ja tehokkaan varainhoidon edistämiseksi (varainhoitoasetuksen 25 perustelukappale).

62 Lisäksi varainhoitoasetuksen 95 artiklassa säädetään, että ehdokkaita, jotka ovat jossakin muun muassa varainhoitoasetuksen 94 artiklassa mainitussa tilanteessa, koskevat yksityiskohtaiset tiedot on keskitetty komission hallinnoimaan tietokantaan ja että talousarvion täytäntöönpanoon osallistuvat viranomaiset voivat käyttää tätä tietokantaa ja ottavat sen huomioon antaessaan hankintasopimuksia, jotka liittyvät talousarvion täytäntöönpanoon.

63 Tästä seuraa, että päätös sulkea kantajat kyseessä olevan hankintamenettelyn ulkopuolelle on luonteeltaan hallinnollinen seuraamus, vaikka nyt käsiteltävässä asiassa varainhoitoasetuksen 95 artiklassa tarkoitettuun tietopankkiin ei ollut – kuten komissio totesi istunnossa – tallennettu mitään kantajia koskevaa tietoa.

64 Joka tapauksessa on niin, että vaikka oletettaisiin, että 15.12.2011 tehdyllä päätöksellä ei voida katsoa asetetun kantajille seuraamusta, on muistutettava, että puolustautumisoikeuksien kunnioittamista koskevan periaatteen noudattamiseen liittyvän oikeuskäytännön mukaan tällä periaatteella on yleinen ulottuvuus ja sitä sovelletaan paitsi tilanteissa, joissa toimielin aikoo määrätä seuraamuksesta, myös missä tahansa menettelyssä, jota käydään tiettyä henkilöä vastaan ja joka voi päättyä tälle vastaiseen toimeen (ks. edellä 54 kohta; ks. analogisesti tuomio 22.11.2012, M., C-277/11, Kok., EU:C:2012:744, 85 kohta).

65 Nyt käsiteltävässä asiassa 15.12.2011 tehty päätös on, ellei seuraamuspäätös, ainakin kantajille vastainen toimi eli se vaikuttaa tuntuvasti niiden intresseihin, koska sillä on vakavia taloudellisia seurauksia (ks. vastaavasti tuomio 9.7.1999, New Europe Consulting ja Brown v. komissio, T-231/97, Kok., EU:T:1999:146, 43 kohta) tai yleisemmin vakavia vaikutuksia niiden tilanteeseen (ks. vastaavasti tuomio 28.9.2011, AZ v. komissio, F-26/10, Kok., EU:F:2011:163, 51 kohta). Sellaisen päätöksen, jolla kantajien ehdokkuus hylätään erityisesti väärien tietojen antamisen vuoksi varainhoitoasetuksen 94 artiklan b alakohdan perusteella, kaltainen päätös voi nimittäin vähintään vaarantaa niiden maineen, ja sillä voi olla, kuten edellä 62 kohdassa todetaan, kyseessä olevaa hankintasopimusta pidemmälle ulottuvia vaikutuksia.

66 Lisäksi on katsottava, että 15.12.2011 tehty päätös ei ole pelkkä hallinnon vastaus hakemukseen, joka koskee tarjouspyyntöä julkisen hankintasopimuksen tekemiseksi. Se on tehty sen jälkeen, kun Luxemburgin viranomaisilta pyydettiin tietoja, koska komissio epäili kantajien 6.12.2011 päivättyyn kirjeeseen sisältyvien toteamusten (ks. edellä 7 kohta), joiden mukaan Flying Group Luxin osalta ei ollut laadittu vuotuista turvallisuus- ja turvaamistarkastuskertomusta vuosilta 2009 ja 2010, paikkansapitävyyttä. Komissio syvensi siis kantajien ehdokkuuden osatekijän tutkintaa ja tällä tietopyynnöllä toteutti kantajien esittämien väitteiden tarkistamiseksi toimenpiteen, jonka seurauksena annettiin 15.12.2011 tehty päätös.

67 Kaiken edellä esitetyn perusteella komission piti nyt käsiteltävässä asiassa soveltaa puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen yleistä periaatetta.

68 Tätä toteamusta ei horjuta komission istunnossa esittämä väite, jonka mukaan sillä, että Luxemburgin viranomaisten 12.12.2011 päivätty kirje olisi annettu tiedoksi kantajille puolustautumisoikeuksien kunnioittamiseksi, olisi rikottu varainhoitoasetuksen 99 artiklaa ja soveltamissääntöjen 148 artiklaa, joissa säädetään lähinnä, että hankintamenettelyn aikana hankintaviranomainen ja ehdokas saavat olla yhteydessä toisiinsa ainoastaan silloin, kun avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun periaatteet voidaan turvata. Komission mukaan sillä, että Luxemburgin siviili-ilmailuhallinnon kirje olisi annettu tiedoksi kantajille, olisi annettu niille mahdollisuus täydentää hakemustaan ja niitä olisi siten suosittu muihin ehdokkaisiin nähden.

69 Tältä osin on riittävää muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaatteella kielletään se, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia kohdellaan eri tavalla tai että erilaisia tapauksia kohdellaan samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida perustella objektiivisesti (tuomio 25.11.1986, Klensch ym., 201/85 ja 202/85, Kok., EU:C:1986:439, 9 kohta ja tuomio 17.3.2005, AFCon Management Consultants ym. v. komissio, T-160/03, Kok., EU:T:2005:107, 91 kohta).

70 Nyt käsiteltävässä asiassa kantajat – sen lisäksi, että ne olivat ehdokkaita osallistumaan kyseessä olevaan rajoitettuun menettelyyn, missä asemassa olivat myös kaikki muut ilmoittautuneet ehdokkaat – olivat tilanteessa, joka erotti ne kaikista muista ja jota ei voida pitää muiden ehdokkaiden tilanteeseen

rinnastettavana, koska ne ovat ainoita, joiden osalta komissio toteutti tarkistuksia (ks. edellä 66 kohta). Näin ollen se, että komissio olisi antanut kantajille tiedoksi Luxemburgin viranomaisten näiden tarkistusten puitteissa lähettämän kirjeen, ei olisi loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

71 Kaikesta edellä esitetystä ei kuitenkaan voida päätellä sen, että komissio ei antanut kantajille tiedoksi Luxemburgin siviili-ilmailuviranomaisten lähettämää kirjettä, mikä muodostaa sääntöjenvastaisuuden, joka vaikuttaa puolustautumisoikeuksiin, aiheuttavan 15.12.2011 tehdyn päätöksen kumoamista.

72 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuomioistuimen tehtävänä on nimittäin tarkistaa silloin, kun se katsoo, että kyse on tällaisesta sääntöjenvastaisuudesta, olisiko kyseessä oleva menettely voinut tapaukseen liittyvien erityisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella johtaa toisenlaiseen tulokseen, jos kantajat olisivat voineet taata puolustuksensa paremmin ilman tätä sääntöjenvastaisuutta (ks. vastaavasti tuomio 1.10.2009, Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware v. neuvosto, C-141/08 P, Kok., EU:C:2009:598, 81, 88, 92, 94 ja 107 kohta; ks. analogisesti tuomio 10.9.2013, G. ja R., C-383/13 PPU Kok., EU:C:2013:533, 40 kohta).

73 Näin ollen on tutkittava, olisiko komissio tilanteessa, jossa se olisi antanut kantajille mahdollisuuden esittää huomautuksensa Luxemburgin siviili-ilmailuhallinnon 12.12.2011 lähettämästä kirjeestä, tehnyt saman poissulkemispäätöksen varainhoitoasetuksen 94 artiklan b alakohdassa tarkoitettujen väärien tietojen antamisen perusteella.

74 Yhtäältä asiakirja-aineistoon kuuluvista asiakirjoista ilmenee, että komissio saattoi edellä mainitun Luxemburgin viranomaisten kirjeen valossa perustellusti katsoa, että kantajien antamat tiedot olivat epätäsmällisiä. Kantajat totesivat nimittäin 6.12.2011 päivätyssä kirjeessä, ettei Flying Group Luxin osalta ollut laadittu lainkaan vuotuista turvallisuus- ja turvaamistarkastuskertomusta vuosilta 2009 ja 2010, kun taas Luxemburgin siviili-ilmailuhallinto totesi 12.12.2011 lähettämässään kirjeessä, että kyseisinä vuosina oli laadittu toimiluvan myöntämiseen ja uusimiseen liittyvät yleiset tarkastuskertomukset, joihin sisältyivät ”turvallisuuteen” ja ”turvaamiseen” liittyvät osat. Kantajat myönsivät lisäksi 20.12.2011 päivätyssä kirjeessään, joka lähetettiin vastauksena 15.12.2011 tehtyyn päätökseen, jossa niitä syytettiin väärien tietojen antamisesta, että edellä mainitut yleiset kertomukset sisälsivät kyseessä olevan lentoyhtiön turvallisuuden ja turvaamisen arviointiin liittyviä tietoja, toisin kuin ne väittävät kirjelmissään (ks. jäljempänä 80 kohta), sillä ne totesivat lähettävänsä tämän kirjeen liitteenä kyseiset yleiset kertomukset ”merkiten turvallisuus- ja turvaamisnäkökohdat” (ks. myös jäljempänä 81–87 kohta).

75 Toisaalta kun – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – ilmenee, että on annettu vääriä tietoja, komissiolla ei ole muuta mahdollisuutta kuin panna täytäntöön varainhoitoasetuksen 94 artikla b alakohta hylkäämällä kyseessä oleva ehdokkuus. Kuten komissio korosti istunnossa perustellusti, ”väärien tietojen antamisen” käsite koskee nimittäin sekä väärien tietojen antamista tarkoituksellisesti että niiden antamista tuottamuksellisesti eikä se näin ollen toteennäyttämisensä jälkeen vaadi epätäsmällisyyden oikeuttamisperusteiden arviointia.

76 Näissä olosuhteissa on todettava, että vaikka kantajille olisi annettu tiedoksi Luxemburgin viranomaisten 12.12.2011 päivätty kirje ja vaikka ne olisivat selittäneet, että niiden ilmoitus siitä, ettei pyydettyjä kertomuksia ole olemassa, johtui väärinkäsityksestä, kuten ne tekivät myöhemmin 20.12.2011 päivätyssä kirjeessään, komissio olisi voinut ainoastaan todeta, että tämä ilmoitus oli edelleen epätäsmällinen, kuten se lisäksi korosti istunnossa.

77 Tästä on osoituksena komission 17.1.2012 päivätty kirje, joka lähetettiin vastauksena edellä mainittuun kantajien 20.12.2011 päivättyyn kirjeeseen. Komissio tutki siinä nimittäin kantajien väärinkäsitystä koskevia väitteitä yksinomaan väitteinä, joilla voidaan oikeuttaa niiden hakemuksen epätäydellisyys, katsoen siis implisiittisesti, kuten se totesi istunnossa vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen, että näillä väitteillä ei voida oikeuttaa väärien tietojen antamista eikä varsinkaan horjuttaa toteamusta väärien tietojen antamisesta.

78 Tästä seuraa, että vaikka kantajille ei ole annettu mahdollisuutta esittää huomautuksiaan ennen 15.12.2011 tehdyn päätöksen antamista, tällä seikalla ei asiaa koskevien erityisten tietojen valossa voida perustella tämän päätöksen kumoamista. Tämän vuoksi puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskeva kanneperuste on hylättävä.

79 Näissä olosuhteissa myöskään hyvän hallinnon periaatteen loukkaamista koskevaa kanneperustetta, joka perustuu samoihin väitteisiin kuin puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskeva kanneperuste, ei voida hyväksyä. Hyvän hallinnon periaate, sellaisena kuin kantajat siihen vetoavat, sulautuu nimittäin oikeuteen tulla kuulluksi, joka kuuluu puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaatteen alaan.

Kanneperuste, jonka mukaan suhteellisuusperiaatetta on loukattu

80 Kantajien mukaan 15.12.2011 tehdyllä päätöksellä loukataan suhteellisuusperiaatetta, kun niitä kielletään osallistumaan kyseessä olevaan rajoitettuun menettelyyn, vaikka merkitykselliset tiedot, jotka liittyvät välittömästi hankintasopimuksen kohteeseen, oli toimitettu ajoissa komissiolle. Kantajat eivät nimittäin omien sanojensa kyenneet toimittamaan hankintailmoituksessa vaadittuja turvallisuus- ja turvaamistarkastuskertomuksia vuosilta 2009 ja 2010, koska Luxemburgin viranomaiset eivät olleet laatineet tällaisia kertomuksia ja koska toimilupaa edeltävä kertomus ja ”AOC Continuous Oversight Audit” -kertomus eivät vastanneet hankintailmoituksessa vaadittuja kertomuksia. Ne täsmentävät, että komissiolle kerrottiin Luxemburgin viranomaisten 25.1.2012 lähettämällä kirjeellä, että edellä mainitut toimiluvan myöntämiseen ja uusimiseen liittyvät kertomukset eivät vastanneet hankintailmoituksessa vaadittuja kertomuksia, koska ne sisälsivät ainoastaan tiettyjä turvaamiseen liittyviä tietoja, ja että erityisiä turvallisuutta koskevia kertomuksia laadittiin vasta vuodesta 2012 lähtien. Kantajien mukaan toimilupaa edeltävän kertomuksen erityisenä tavoitteena ei myöskään ole arvioida turvallisuutta ja turvaamista toimijan osalta ja ”AOC Continuous Oversight Audit” -kertomuksesta ilmeni, että vuoden 2009 vuosittaista tarkastusta ei ollut päätetty eikä vuoden 2010 vuosittaista tarkastusta ollut aloitettu.

81 Aluksi on todettava, kuten kantajat ovat itsekin myöntäneet 20.12.2011 päivätyssä kirjeessään, joka lähetettiin vastauksena 15.12.2011 annettuun päätökseen, että toimilupaa edeltävä kertomus ja ”AOC Continuous Oversight Audit” -kertomus sisälsivät kyseessä olevan lentoyhtiön osalta turvallisuuden ja turvaamisen arviointiin liittyviä tietoja (ks. edellä 74 kohta), mistä voidaan päätellä, että kyseiset kertomukset vastasivat hankintailmoituksen vaatimuksia, kun Luxemburgin viranomaiset eivät olleet laatineet erityisiä turvallisuutta ja turvaamista koskevia kertomuksia vuosina 2009 ja 2010.

82 Tätä toteamusta ei voida saattaa kyseenalaiseksi tässä oikeudenkäyntimenettelyssä esitetyillä väitteillä.

83 Ensinnäkään toimilupaa edeltävän kertomuksen pääasiallisena tavoitteena ei tosiaankaan ole arvioida toimijan osalta turvallisuutta ja turvaamista. Kantajat ovat selittäneet vastauskirjelmässään ilman, että komissio olisi tätä kiistänyt, että toimilupaa edeltävä kertomus laaditaan toimiluvan myöntämisen valmisteluvaiheessa ja että toimilupaa edeltävä tarkastus toteutetaan sen tarkastamiseksi, onko toimijalla kyky suunnitella, valmistella ja toteuttaa toimintaansa.

84 Tästä kertomuksesta, joka on kantajien 20.12.2011 lähettämän kirjeen liitteenä, kuitenkin ilmenee, että useat tarkastuksen kohteena olevat osatekijät liittyvät tarkastetun lentoyhtiön osalta turvallisuuteen ja turvaamiseen. Näin on lentohenkilökunnan ja erityisesti lentäjien kykyjen tai hätätilanteen toimintasuunnitelmaa koskevien tietojen osalta. Kertomus sisältää nimenomaisen otsikon ”Turvallisuus”. Kuten komissio korostaa perustellusti, lentokuljetusyhtiön toimiluvan myöntämistä edeltävän tarkastuksen tavoitteena on nimittäin tarkistaa, että kyseisellä kuljetusyhtiöllä on ammatillinen ja organisatorinen kyky, joka on tarpeen turvallisuuden ja turvaamisen takaamiseksi kyseessä olevien ilma-alusten osalta. Unionin lainsäädännöstä, jonka Luxemburgin siviili-ilmailuhallinto myös mainitsee kantajille lähettämissään kirjeissä kyseessä olevan tarkastuksen oikeudellisena perustana, todellakin ilmenee, että Euroopan kansalaisten suojelun korkea ja yhtenäinen taso olisi siviili-ilmailun alalla aina varmistettava hyväksymällä yhteiset turvallisuussäännöt (yhteisistä

siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta 20.2.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 (EUVL L 79, s. 1) 1 perustelukappale; ks. myös sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla 16.12.1991 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 (EYVL L 373, s. 4) toinen perustelukappale).

85 Toiseksi kantajat erehtyvät väittäessään, että vuoden 2010 ”AOC Continuous Oversight Audit” -kertomuksessa Luxemburgin siviili-ilmailuhallinnon tarkastajat totesivat, ettei vuoden 2009 tarkastusta ollut päätetty eikä vuoden 2010 tarkastusta ollut aloitettu. Tästä kertomuksesta nimittäin ilmenee, kuten komissio huomauttaa, että maininta, jonka mukaan ”vuoden 2009 tarkastusta ei ollut päätetty eikä vuoden 2010 tarkastusta ollut aloitettu” sisältyy osaan, jonka otsikko on ”Quality System” (laatujärjestelmä) ja koskee siis osan ”Laatu” arviointia, kun taas osa ”Flight Safety” (lentoturvallisuus) on ollut tarkastuksen kohteena, mistä ovat osoituksena tämän otsikon alla esitetyt eri kommentit.

86 Kolmanneksi kantajien väitteitä, jotka perustuvat Luxemburgin viranomaisten komissiolle 25.1.2012 lähettämään kirjeeseen, ei voida ottaa huomioon, kun otetaan huomioon vakiintunut oikeuskäytäntö, jonka mukaan unionin tuomioistuimet arvioivat toimen lainmukaisuutta toimen antamisajankohtana olemassa olleiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella ja erityisesti niiden tietojen perusteella, joita toimielimellä oli käytettävissään toimesta päättäessään (tuomio 7.2.1979, Ranska v. komissio, 15/76 ja 16/76, Kok., EU:C:1979:29, s. 321, 7 kohta; ks. vastaavasti tuomio 11.9.2003, Belgia v. komissio, C-197/99 P, Kok., EU:C:2003:444, 86 kohta).

87 Joka tapauksessa Luxemburgin viranomaisten 25.1.2012 lähettämän kirjeen sanamuodosta ilmenee, että kantajien väite, jonka mukaan toimilupaa edeltävä kertomus ja ”AOC Continuous Oversight Audit” -kertomus sisälsivät yksinomaan ilmailun turvaamiseen liittyviä tietoja, on hylättävä. Tässä kirjeessä viitataan nimittäin nimenomaisesti ”lentoturvallisuuteen” ja todetaan, että ”toimilupaa edeltävät yleiset tarkastuskertomukset sekä toimiluvan uusimistarkastusta koskevat kertomukset, jotka [siviili-ilmailuhallinto] laati, sisältävät osiot ’Quality system’, ’flight safety management’ ja ’security (sûreté)’”. Koska sekä termi ”safety”että termi ”security” mainitaan, termin ”security” jälkeen suluissa olevasta maininnasta ”sûreté” ei voida päätellä, että tarkastuksen kohteena olisi ainoastaan osio ”sûreté” (turvaaminen). Tämän tulkinnan vahvistaa 25.1.2012 päivättyyn kirjeeseen liitetty kirje, jossa selvitetään toimiluvan uusimistarkastuksen sisältöä viittaamalla nimenomaisesti ja erikseen turvaamista koskevaan valvontaan ja turvallisuusvalvontaan. Tätä tulkintaa ei kyseenalaista 25.1.2012 päivättyyn kirjeeseen sisältyvä ilmoitus turvallisuuteen kohdistuvien erikoistuneiden tarkastusten käyttöönottamisesta vuodesta 2012 lähtien, josta voidaan päätellä yksinomaan, ettei ennen vuotta 2012 laadittu erityisiä turvallisuutta koskevia kertomuksia, muttei sitä, etteivät toimilupaan liittyvät yleiset kertomukset olisi sisältäneet erityistä turvallisuutta koskevaa osiota.

88 Koska kantajat ovat lentoyhtiöitä ja näin ollen ilmailualan ammattilaisia, ne olivat väistämättä tietoisia niiden tarkastusten tavoitteesta, joita toteutetaan todistuksen, jonka perusteella ne saavat lentää, eli toimiluvan myöntämiseksi. Tästä ovat lisäksi osoituksena Luxemburgin siviili-ilmailuhallinnon niille ennen toimiluvan uusimistarkastusten toteuttamista lähettämät kirjeet, jotka ne ovat liittäneet 20.12.2011 päivättyyn kirjeeseensä ja joissa mainitaan näiden tarkastusten eri osiot ja erityisesti osiot ”Flight safety management” (lentoturvallisuuden hallinnointi) ja ”Security”.

89 Edellä esitetystä seuraa, että koska kantajat eivät ole toimittaneet komissiolle toimilupaa edeltäviä tarkastuskertomuksia vuodelta 2009 ja AOC Continuous Oversight Audit -kertomusta vuodelta 2010 vastauksena komission 2.12.2011 päivättyyn kirjeeseen, kantajat eivät ole toimittaneet sille kaikkia merkityksellisiä tietoja ajoissa.

90 Kun komissio näissä olosuhteissa hylkäsi kantajien ehdokkuuden, komissiota ei voida arvostella siitä, että se ei olisi käyttänyt keinoja, joilla voidaan toteuttaa julkisia hankintoja koskevalla säännöstöllä tavoitellut legitiimit päämäärät, ja siitä, että se olisi ylittänyt sen, mikä oli tarpeen niiden saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 12.5.2011, Luxemburg v. parlamentti ja neuvosto, C-176/09, Kok., EU:C:2011:290, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

91 Tämän vuoksi suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskeva kanneperuste on hylättävä.

92 Edellä esitetyn perusteella 15.12.2011 tehdyn päätöksen kumoamisvaatimus on hylättävä.

b) Sen päätöksen kumoamisvaatimus, jonka väitetään sisältyvän 17.1.2012 päivättyyn komission kirjeeseen

93 Esittämättä muodollista oikeudenkäyntiväitettä työjärjestyksen 114 artiklan nojalla komissio väittää, ettei kantajilla ole oikeussuojan tarvetta 17.1.2012 tehdyn päätöksen osalta, jonka kumoamisesta ei voi koitua niille mitään etua, koska ainoastaan 15.12.2011 tehdyllä päätöksellä hylätään niiden ehdokkuus.

94 Komissio täsmensi istunnossa vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen, että se kiisti myös sen, että 17.1.2012 päivätty kirje olisi kannekelpoinen toimi. Komission mukaan tämä kirje ei ole oikeuskäytännössä tarkoitettu päätös, koska sillä ei muuteta kantajien oikeusasemaa, joka määritettiin jo 15.12.2011 tehdyllä päätöksellä. Kyseisen 17.1.2012 päivätyn kirjeen tarkoituksena on komission mukaan yksinomaan vastata kantajien 20.12.2011 päivättyyn kirjeeseen, jossa vedotaan väärinkäsitykseen, ja hylätä tämä väite.

95 Tältä osin on muistutettava vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, jonka mukaan kumoamiskanteen kohteeksi kelpaavia toimia tai päätöksiä ovat sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi (tuomio 11.11.1981, IBM v. komissio, 60/81, Kok., EU:C:1981:264, 9 kohta ja tuomio 16.7.1998, Regione Toscana v. komissio, T-81/97, Kok., EU:T:1998:180, 21 kohta).

96 Nyt käsiteltävässä asiassa 17.1.2012 päivätyllä kirjeellä ei voida katsoa muutetun kantajien oikeusasemaa selvästi. Ainoastaan komission 15.12.2011 tekemällä päätöksellä, jolla hylättiin niiden ehdokkuus kyseessä olevassa hankintamenettelyssä, on tällainen vaikutus.

97 Kyseinen 17.1.2012 päivätty kirje sisältää nimittäin yksinomaan seikkoja, jotka ovat puhtaasti informatiivisia, ja seikkoja, joilla selitetään kantajien ehdokkuuden hylkäämispäätöstä. Komissio siis ainoastaan muistuttaa tämän kirjeen lähettämistä edeltävän menettelyn kulusta, mukaan lukien 20.12.2011 päivätty kirje (ensimmäinen–viides kohta) ja antaa kantajille tietoja olemassa olevista tarkastuskertomuksista eurooppalaisen ja kansainvälisen lentoturvallisuuden alalla (kuudes kohta) sekä siitä, etteivät muut ehdokkaat pyytäneet selvitystä hankintailmoituksen kyseisestä kohdasta (yhdeksäs kohta). Komissio selittää siinä lisäksi kantajien ehdokkuuden hylkäämisen syitä todeten ensinnäkin, ettei vaadittujen kertomusten luonteesta voinut olla mitään epäilystä (seitsemäs kohta), toiseksi, että kantajat olisivat voineet toimittaa vaaditut kertomukset samoin kuin Flying Group Belgium (kahdeksas kohta), ja lopuksi, ettei edes vilpittömässä mielessä tapahtunutta väärinkäsitystä voitu hyväksyä, minkä vuoksi arviointilautakunta oli vahvistanut niiden ehdokkuuden hylkäämispäätöksen (kymmenes kohta).

98 Lisäksi on niin, että vaikka oletettaisiin, että ilman sovellettavissa säännöksissä säädettyä muodollista uudelleentutkintamenettelyä vastauksena tätä koskevaan pyyntöön toteutettu uudelleentutkinta voisi johtaa kannekelpoiseen toimeen, tällaista uudelleentutkintaa ei ole toteutettu nyt käsiteltävässä asiassa.

99 Toisin kuin kantajat väittävät, 17.1.2012 päivätty kirje ei nimittäin ole seurausta varsinaisesta 15.12.2011 tehdyn päätöksen uudelleentutkinnasta, jonka komissio olisi aloittanut kantajien vaatimuksesta, eikä sitä voida analysoida uutena, kannekelpoisena päätöksenä.

100 On totta, että kantajien 20.12.2011 päivätyssä kirjeessä voidaan tulkita riitautettavan niiden ehdokkuuden hylkääminen kyseessä olevan hankintasopimuksen yhteydessä ja vaadittavan tämän hylkäämisen tutkimista uudelleen. Selitettyään, että mielestään ne ymmärsivät väärin hankintailmoituksen vaatimuksen, joka koskee toimivaltaisten viranomaisten laatimien vuotuisten turvallisuus- ja turvaamistarkastuskertomusten toimittamista (2, 5 ja 6 kohta), kantajat nimittäin ilmaisivat kyseisessä kirjeessä huolensa ehdokkuutensa hylkäämisestä ja syytteestä, jonka mukaan ne ovat antaneet vääriä tietoja (9 kohta), ja pyysivät tapaamista komission yksiköiden kanssa (10 kohta) toivoen, että niiden kirje rohkaisisi komissiota pitämään niitä luottamuksen arvoisina kumppaneina kyseessä olevaa hankintasopimusta ajatellen (11 kohta).

101 Sekä 17.1.2012 päivätyn kirjeen, jolla vastataan kantajien 20.12.2011 päivättyyn kirjeeseen, sanamuodosta että sen asiayhteydestä kuitenkin ilmenee, ettei komissio tutkinut uudelleen 15.12.2011 päivättyä päätöstä.

102 Komissio täsmensikin istunnossa, ettei kantajien 20.12.2011 päivättyä kirjettä ja sen liitteitä ollut annettu arviointilautakunnan tarkasteltaviksi. Maininta tästä lautakunnasta 17.1.2012 päivätyn kirjeen lopussa oli näin ollen puhtaasti muodollinen. Tästä kirjeestä ei myöskään ilmene mitään edellä mainittujen liitteiden analysointia koskevaa seikkaa, ja komissio vastasi ainoastaan kantajien väitteeseen toimitettavia kertomuksia koskevasta väärinkäsityksestä, minkä perusteella ei sinänsä voida katsoa, että kyseinen kirje olisi laadittu niiden tilanteen uudelleentutkimisen jälkeen (ks. vastaavasti tuomio 9.9.2009, Brink's Security Luxembourg v. komissio, T-437/05, Kok., EU:T:2009:318, 65 ja 66 kohta ja määräys 8.3.2012, Octapharma Pharmazeutika v. EMA, T-573/10, Kok., EU:T:2012:114, 57 kohta).

103 Tämän vuoksi 17.1.2012 päivätyn komission kirjeen kumoamisvaatimus on jätettävä tutkimatta ilman, että olisi tarpeen lausua siitä, oliko kantajilla tämän kirjeen osalta oikeussuojan tarvetta, minkä komissio on myös kiistänyt.

2. *Komission 28.2.2012 tekemän päätöksen kumoamisvaatimus (asia T-280/12)*

104 Koska kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset, erityisesti kantajan asiavaltuus, kuuluvat ehdottomiin prosessinedellytyksiin, unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia omasta aloitteestaan, onko kantajilla nyt käsiteltävässä asiassa intressi nostaa kanne 28.2.2012 tehdystä päätöksestä (tuomio 2.5.2006, Regione Siciliana v. komissio, C-417/04 P, Kok., EU:C:2006:282, 36 kohta ja tuomio 14.4.2005, Sniace v. komissio, T-88/01, Kok., EU:T:2005:128, 53 kohta).

105 SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi nostaa kanteen hänelle osoitetusta toimesta tai toimesta, joka koskee häntä suoraan ja erikseen. Koska on kiistatonta, että 28.2.2012 tehty tarjouskilpailun ratkaisupäätös on osoitettu sille, jolle kyseessä oleva hankintasopimus annetaan, eikä kantajille, on tarkastettava, koskeeko tämä päätös niitä suoraan ja erikseen.

106 Koska asianosaiset esittivät kirjelmissään väitteitä, jotka koskevat yksinomaan kantajien oikeussuojan tarvetta 28.2.2012 tehdyn päätöksen osalta, unionin yleinen tuomioistuin esitti niille kirjallisia kysymyksiä siitä, mitä seurauksia kyseisen päätöksen kumoamisvaatimuksen osalta on sen 20.3.2013 antamalla tuomiolla Nexans France v. Fusion for Energy -yhteisyritys (T-415/10, Kok., EU:T:2013:141, 54–58 kohta), jossa se lausui siitä, koskeeko tarjouskilpailun ratkaisupäätös suoraan ehdokasta, jota ei valittu.

107 Tältä osin on muistutettava, että toimi voi koskea luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetuin tavoin suoraan vain, jos sillä on välittömiä vaikutuksia henkilön oikeusasemaan (ks. vastaavasti tuomio 5.5.1998, Dreyfus v. komissio, C-386/96 P, Kok., EU:C:1998:193, 43 ja 45 kohta ja tuomio 26.9.2000, Starway v. neuvosto, T-80/97, Kok., EU:T:2000:216, 61 kohta).

108 On kuitenkin toistuvasti katsottu, että kun tarjoajan tarjous hylätään ennen tarjouskilpailun ratkaisupäätöstä edeltävää vaihetta siten, ettei sen tarjousta verrata muihin tarjouksiin, kyseisen tarjoajan ratkaisupäätöksestä nostaman kanteen tutkittavaksi ottaminen edellyttää, että sen oman tarjouksen hylkäämisestä tehty päätös kumotaan (tuomio 13.9.2011, Dredging International ja Ondernemingen Jan de Nul v. EMSA, T-8/09, Kok., EU:T:2011:461, 134 ja 135 kohta ja tuomio 22.5.2012, Evropaïki Dynamiki v. komissio, T-17/09, Kok., EU:T:2012:243, 118 ja 119 kohta).

109 Vain jos viimeksi mainittu päätös kumotaan, tarjouskilpailun ratkaisupäätöksellä voi olla välittömiä vaikutuksia sellaisen tarjoajan oikeusasemaan, jonka tarjous on hylätty ennen ratkaisupäätöstä edeltävää vaihetta. Kun päätökseen, jolla tarjous hylättiin, kohdistuva kumoamisvaatimus sen sijaan hylätään, tarjouskilpailun ratkaisupäätöksellä ei voi olla oikeudellisia seurauksia tarjoajalle, jonka tarjous hylättiin ennen ratkaisupäätöstä edeltävää vaihetta. Tässä tilanteessa päätös, jolla tarjous hylättiin, on esteenä sille, että ratkaisupäätös hankintasopimuksen tekemisestä toisen tarjoajan kanssa vaikuttaisi kyseiseen tarjoajaan suoraan (ks. vastaavasti tuomio 20.3.2013, Nexans France v. Fusion for energy -yhteisyritys, T-415/10, Kok., EU:T:2013:141, 56 kohta).

110 Silloin kun – kuten tässä tapauksessa – kantajien ehdokkuus on hylätty rajoitetun menettelyn ensimmäisessä vaiheessa, kantajat voivat vain siinä tapauksessa, että ne pystyvät osoittamaan virheeksi sen, että niiden ehdokkuus on hylätty, näyttää toteen, että niiden ehdokkuutta olisi pitänyt verrata muiden tarjoajien ehdokkuuksiin ja – näin ollen – että ratkaisupäätöksellä, jonka mukaan hankintasopimus tehdään toisen ehdokkaan kanssa, on välittömiä vaikutuksia niiden oikeusasemaan (ks. vastaavasti tuomio 20.3.2013, Nexans France v. Fusion for energy -yhteisyritys, T-415/10, Kok., EU:T:2013:141, 57 kohta).

111 Näin ollen nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että koska vaatimus komission 15.12.2011 tekemän päätöksen, jolla niiden ehdokkuus kyseessä olevaan hankintasopimukseen hylätään, kumoamisesta on hylätty, 28.2.2012 tehdyn tarjouskilpailun ratkaisupäätöksen ei voida katsoa vaikuttavan suoraan kantajiin. Viimeksi mainitun päätöksen kumoamisvaatimus on näin ollen jätettävä tutkimatta ilman, että olisi tarpeen lausua siitä, onko kantajilla tämän päätöksen osalta oikeussuojan tarvetta, minkä komissio on kiistänyt.

B *Vahingonkorvausvaatimus (asia T-280/12)*

112 Komission lainvastaiseksi väitetystä toiminnasta kantajat esittävät, että kyseinen ensimmäinen edellytys, joka koskee toimielinten vastuun syntymistä, täyttyy nyt käsiteltävässä asiassa, kun otetaan huomioon riittävän vakavat lainvastaisuudet, jotka rasittavat sekä hylkäyspäätöksiä että tarjouskilpailun ratkaisupäätöstä. Kantajat viittaavat tältä osin asiassa T-91/12 ja nyt käsiteltävässä asiassa lähettämiinsä kirjelmiin ja mainitsevat erityisesti toimilupaa edeltävän tarkastuskertomuksen ja ”AOC Continuous Oversight Audit” -kertomuksen rinnastamisen lainvastaisesti hankintailmoituksessa mainittuihin vuotuisiin turvallisuus- ja turvaamistarkastuskertomuksiin, niiden 20.12.2011 päivätyn kirjeen liitteinä toimitettujen kertomusten lainvastaisen huomioon ottamatta jättämisen Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan vastaisesti sekä varainhoitoasetuksen 89 artiklan ja soveltamissääntöjen 123 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan rikkomisen. Kantajat toteavat lisäksi, että se, ettei komissio antanut niille tiedoksi tarjouskilpailun ratkaisupäätöstä, on myös lainvastaista, kun otetaan huomioon sitä sitovat muotovaatimukset ja perusoikeuskirjan määräykset, joissa taataan oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan ja oikeus saada tutustua toimielinten asiakirjoihin.

113 Sen osalta, että vahinkoa on tosiasiallisesti syntynyt, kantajat väittävät menettäneensä kokonaan mahdollisuuden osallistua rajoitettuun menettelyyn ja saada hankintasopimusta, mikä merkitsee aineellista vahinkoa, joka on korvattavissa. Kokonsa sekä arvioidut kustannukset ja tulot huomioon ottaen kantajat arvioivat vahinkonsa määräksi 1 014 400 euroa eli 8 prosenttia kyseessä olevan hankintasopimuksen kokonaisarvosta neljän toteuttamisvuoden ajalta, jolloin tämä prosenttiosuus edustaa osuutta, jonka sopimuksen toteuttaminen olisi muodostanut niiden liikevaihdosta. Kantajat arvioivat lisäksi, että tähän määrään on lisättävä 2,9 prosentin suuruiset hyvitysluonteiset korot ja 3 prosentin suuruiset viivästyskorot.

114 Syy-yhteyden osalta kantajat arvioivat, että väitetty vahinko johtuu suoraan komission kyseessä olevan hankintasopimuksen yhteydessä tekemistä lainvastaisista päätöksistä.

115 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 340 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettu unionin sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu sen elinten lainvastaisesta toiminnasta syntyy ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiallisesti syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys. Jos yksi näistä edellytyksistä jää täyttymättä, kanne on kokonaisuudessaan hylättävä eikä muita edellytyksiä ole tarpeen tutkia (ks. tuomio 15.10.2013, Evropaïki Dynamiki v. komissio, T-457/10, Kok., EU:T:2013:527, 226 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

116 Vahingonkorvausvaatimuksensa tueksi kantajat vetoavat luottamusta koskevan edellytyksen osalta komission 15.12.2011 tekemän päätöksen lainvastaisuuteen toistaen, että tekemällä tämän päätöksen komissio rikkoi varainhoitoasetuksen 89 artiklan 1 kohtaa ja soveltamissääntöjen 134 artiklan 5 kohtaa ja 135 artiklan 5 kohtaa sekä loukkasi suhteellisuusperiaatetta erityisesti rinnastamalla toimilupaa edeltävän tarkastuskertomuksen ja ”AOC Continuous Oversight Audit” -kertomuksen lainvastaisesti hankintailmoituksessa tarkoitettuihin vuotuisiin turvallisuus- ja turvaamistarkastuskertomuksiin.

117 Koska kaikki nämä perusteet ja väitteet on hylätty (ks. edellä 33, 49, 81 ja 91 kohta), kantajien vahingonkorvausvaatimus on hylättävä siltä osin kuin se perustuu näihin väitettyihin lainvastaisuuksiin.

118 Kantajien väittämien muiden lainvastaisuuksien osalta on palautettava mieleen vakiintunut oikeuskäytäntö, jonka mukaan väitetyn vahingon on oltava riittävän suorassa syy-yhteydessä moitittuun toimintaan nähden eli tällaisen toiminnan on oltava vahingon määräävä syy. Unionin toimielinten ei nimittäin tarvitse korvata kaikkia lainvastaisesta tilanteesta aiheutuneita, kaukaisiakin vahingollisia seurauksia (ks. tuomio 4.10.1979, Dumortier ym. v. neuvosto, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79, Kok., EU:C:1979:223, 21 kohta ja tuomio 10.5.2006, Galileo International Technology ym. v. komissio, T-279/03, Kok., EU:T:2006:121, 130 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Silloinkin, kun toimielimet ovat saattaneet olla osallisina sen vahingon syntymiseen, jonka korvaamista on vaadittu, tällainen osallisuus saattaa olla liian kaukainen muille henkilöille, kuten kantajille, kuuluvan vastuun vuoksi (ks. vastaavasti tuomio 18.3.2010, Trubowest Handel ja Makarov v. neuvosto ja komissio, Kok., C-419/08 P, EU:C:2010:147, 59 ja 61 kohta).

119 Nyt käsiteltävässä asiassa 15.12.2011 tehdyn päätöksen laillisuuden tutkinnasta ilmenee, että kantajat ovat vastanneet komission tietopyyntöön antamalla epätäsmällisiä tietoja (ks. edellä 74 kohta). Näiden kantajien epätäsmällisten tietojen vuoksi yhtäältä niiden ehdokkuus hylättiin, minkä vuoksi ne eivät voineet tehdä tarjousta, ja toisaalta tämän vuoksi kyseessä olevaan hankintasopimusta ei annettu niille. Komissiolla ei nimittäin ollut tilanteessa, jossa oli annettu epätäsmällisiä tietoja, olivatpa ne virheellisiä tahallisuuden tai kantajien huolimattomuuden vuoksi, muuta mahdollisuutta kuin panna täytäntöön varainhoitoasetuksen 94 artiklan b alakohta hylkäämällä kantajien ehdokkuus (ks. edellä 75 kohta).

120 Tämän vuoksi kantajat ovat toiminnallaan katkaisseet lainvastaisuuksien ja vahinkojen, joihin on vedottu, välillä esiintyväksi väitetyn syy-yhteyden, joten niiden puolustautumisoikeuksiin vaikuttavaa sääntöjenvastaisuutta, väitettyjä lainvastaisuuksia, jotka rasittavat 17.1.2012 päivättyä kirjettä ja 28.2.2012 tehtyä päätöstä, tai väitettyä komission lainvastaista kieltäytymistä ilmoittaa viimeksi mainitusta päätöksestä niille ei voi pitää kyseisten vahinkojen määräävänä syynä.

121 Tästä seuraa, että koska ainakin yksi vastuun syntymisen edellytyksistä ei täyty kunkin väitteen osalta, vahingonkorvausvaatimus on hylättävä.

122 Nyt käsiteltävät kanteet on tämän vuoksi hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

123 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

124 Koska kantajat ovat hävinneet asiat ja komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantajat on velvoitettava korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) **Kanteet hylätään.**

2) **Flying Holding NV, Flying Group Lux SA ja Flying Service NV velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Martins Ribeiro Gervasoni Madise

Julistettiin Luxemburgissa 26 päivänä syyskuuta 2014.

Allekirjoitukset